

Wyrok z dnia 13 października 1998 r.

II UKN 206/98

Do okresów pracy równorzędnej z pracą górniczą wymienionych w art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (jednolity tekst: Dz.U. z 1995 r. Nr 30, poz. 154 ze zm.) nie stosuje się przeliczników przewidzianych w art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 84, poz. 385 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Maria Tyszel (sprawozdawca), Sędziowie SN: Jerzy Kuźniar, Teresa Romer.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 13 października 1998 r. sprawy z wniosku Teodora Ć. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o wysokość emerytury, na skutek kasacji wnioskodawcy od wyroku Sądu Apela-cyjnego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 11 marca 1997 r. [...]

o d d a l i ł kasację.

U z a s a d n i e

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 22 sierpnia 1996 r. [...] oddalił odwołanie Teodora Ć. od decyzji Oddziału Zak-ładu Ubezpieczeń Społecznych w K.. z dnia 25 kwietnia 1996 r., którą odmówiono przeliczenia jego emerytury pobieranej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), przy uwzględnieniu przeliczników 1,5 i 1,8 za każdy rok pracy gór-niczej.

Sąd Wojewódzki ustalił, że Teodor Ć. pracował:

1) od 1 sierpnia 1955 r. do 30 kwietnia 1970 r. na stanowisku geologa terenowego w Przedsiębiorstwie Geologicznym w K.;

2) od 1 maja 1970 r. do 30 listopada 1974 r. jako specjalista do spraw geologii w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Przemysłu Siarkowego „S.” w T. (praca górnicza);
3) oraz od 1 grudnia 1974 r. do 30 sierpnia 1990 r. jako kierownik pracowni w Ośrodku Badawczo-Rozwojowym Górnictwa Surowców Chemicznych „C.” w K., z tym że od 1 grudnia 1974 r. do 5 lipca 1976 r. był zatrudniony przy eksploatacji siarki.

Sąd podkreślił też, że wnioskodawca otrzymuje emeryturę na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 84, poz. 385) zastosowanie przelicznika 1,5 lub 1,8 za każdy rok pracy górniczej mogłoby mieć miejsce wyłącznie przy wykonywaniu pracy górniczej pod ziemią, o której mowa w art. 6 ust. 1 lub art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz.U. Nr 5, poz. 32 ze zm.) pod warunkiem wykonywania jej co najmniej przez 5 lat. Według ustaleń Sądu Wojewódzkiego wnioskodawca nigdy nie wykonywał pracy górniczej pod ziemią, o której mowa w powołanych przepisach, w związku z czym nie ma prawa do zastosowania spornych przeliczników.

W apelacji złożonej od tego wyroku wnioskodawca wniósł o jego zmianę i uznanie, że do jego emerytury przysługują przeliczniki zwiększające tę emeryturę z tytułu pracy górniczej, gdyż pracował jako geolog górniczy w podziemnych kopalniach węgla, miedzi, soli oraz siarki i innych kopalniach surowców chemicznych.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 11 marca 1997 r. [...] oddalił apelację, akceptując ustalenia dokonane przez Sąd pierwszej instancji i pogłębiając przyjętą przez ten Sąd argumentację prawną.

W kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonych wyroków obu instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd pierwszej instancji. Jako podstawy kasacji wskazano:

„1) obrazę przepisów prawa materialnego, poprzez błędną wykładnię art. 10 ust. 1 ustawy z 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz.U. 1994 r. nr 30, poz. 154), pominięcie przepisu art. 10a pkt 3 i 4 oraz pominięcie przepisów art. 5 ust. 1 pkt 4, 11 oraz pominięcie przepisu art. 5 ust. 2 pkt 2a, b i pkt 3 ustawy z 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz.U. 1994 nr 30, poz. 154), a w konsekwencji błędne oddalenie roszczeń wnioskodawcy, oraz

2) naruszenie przepisów postępowania tj. art. 328 § 2, 233 § 1 KPC i art. 5 KPC wskutek braku wyczerpującego rozważenia materiału dowodowego przedstawionego przez wnioskodawcę na uzasadnienie jego roszczeń, braku wyczerpującego przedstawienia w uzasadnieniu wyroku dlaczego dowody zgłoszone przez wnioskodawcę, - na które wskazywał w swojej apelacji - nie zostały uwzględnione, jak również brak udzielenia wnioskodawcy wskazówek co do celowości ustanowienia pełnomocnika mogącego reprezentować jego prawa, a zwłaszcza przedstawić dowody i niezbędne przepisy na uzasadnienie roszczeń wnioskodawcy”.

Rozpoznając sprawę w granicach kasacji Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Kasacja nie zawiera usprawiedliwionych podstaw. Przede wszystkim należy stwierdzić, iż Sąd Najwyższy wielokrotnie już wyjaśniał, że skoro zaskarżeniu kasacją podlega wyrok sądu drugiej instancji, to wskazanie podstawy kasacyjnej z art. 393¹ pkt 2 KPC może być skuteczne tylko wówczas, gdy zostanie wykazane naruszenie konkretnych przepisów postępowania normujących postępowanie przed tym sądem oraz że sąd kasacyjny nie może brać pod rozwagę, jako podstawy kasacyjnej, zarzutów odnoszących się do naruszenia przepisów postępowania przez Sąd pierwszej instancji (por. orzeczenia Sądu Najwyższego: orzeczenie z dnia 17 września 1946 r., C III 179/45, OSN 1948 poz. 34, wyrok z dnia 20 grudnia 1996 r., III CKN 21/96, OSN C 1997 z. 4 poz. 45, postanowienie z dnia 3 marca 1997 r., III CKN 3/97 (niepublikowane).

W uzasadnieniu kasacji, w zakresie podstawy z art. 393¹ pkt 2 KPC, wnoszący zarzuca naruszenie art. 5 KPC, twierdząc, że: „Wnioskodawca działając bez pełnomocnika, bez udzielenia mu stosownych wskazówek przez Sąd Orzekający (tak I jak i II instancji), nie mógł wskazać na okoliczności świadczące o wykonywaniu przez niego pracy górniczej uprawniającej do przeliczenia jego emerytury według wskaźników emerytur górniczych, w następstwie czego całkowicie błędnie i niezgodnie z dokumentami złożonymi do akt ustalono, że wnioskodawca nie pracował pod ziemią i nie jest uprawiony do świadczeń wskazanych w ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin.

Postępowanie dowodowe w sprawie wnioskodawcy zostało przeprowadzone z obrazą art. 5 KPC, zaś Sąd Orzekający dokonując oceny zaskarżonego wyroku Sądu

pierwszej instancji również nie rozważył całości dokumentów złożonych przez wnioskodawcę na okoliczność charakteru jego pracy (pominięto zwłaszcza treść opinii z dnia 30 listopada 1974 r., treść decyzji Centralnego Urzędu Geologii z dnia 25 września 1965 r., treść decyzji Prezesa Centralnego Urzędu Geologii z dnia 4 grudnia 1965 r. o przyznaniu wnioskodawcy stopnia inżyniera górniczego III stopnia), a które to dokumenty mają istotne znaczenie dla oceny nabycia przez wnioskodawcę uprawnień do wyższego przelicznika (górniczego) jego emerytury.

Ocena trafności wyroku Sądu pierwszej instancji została przeprowadzona przy całkowitym pominięciu przez Sąd Odwoławczy treści tych dokumentów, pomimo że podważają one błędne ustalenia Sądu pierwszej instancji.

Brak rozpoznania dokumentów złożonych do akt w zakresie charakteru pracy wnioskodawcy doprowadził do tego, że wnioskodawca nie został przesłuchany na okoliczność swoich funkcji i zakresu czynności, a co uniemożliwiło ustalenie czy wykonywał pracę która jest lub może być zrównana z pracą górniczą.”

W uzasadnieniu tym wnoszący kasację nie rozgranicza naruszenia art. 5 KPC w postępowaniu przed sądem pierwszej a sądem drugiej instancji, nie wskazuje jakich to konkretnie wskazówek powinien był udzielić wnioskodawcy Sąd Apelacyjny, jakie były skutki prawne takiego „zaniedbania” i jaki był jego wpływ na wynik sprawy. Powołując się na dokumenty mające istotne znaczenie dla „oceny nabycia przez wnioskodawcę uprawnień” wnoszący nie wskazał ani ich treści, ani gdzie się znajdują, czy w aktach sądowych, rentowych, osobowych i na której karcie, ani też, jakie jest ich znaczenie. Sąd Najwyższy już w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 r., II UKN 32/96(OSNAPIUS 1997 nr 15, poz. 275), wyjaśnił, że zarzuty kasacyjne powinny być przedstawione tak szczegółowo, by Sąd Najwyższy bez poszukiwań w pismach procesowych (aktach sprawy) otrzymał omówienie wytkniętej wady., por. orzeczenie z dnia 29 stycznia 1937 r., C III 2047/36 - OSN 1938, poz. 41). Na czym polega naruszenie przez Sąd Apelacyjny pozostałych, powołanych w kasacji przepisów postępowania, wnoszący kasację w ogóle nie uzasadnił co zwalnia Sąd Najwyższy z konieczności ich oceny kasacyjnej.

Skoro zatem zarzut naruszenia zaskarżonym wyrokiem przepisów postępowania okazał się nieusprawiedliwiony, przy ocenie zasadności podstawy kasacyjnej z art. 393¹ pkt 1 KPC Sąd Najwyższy orzeka na podstawie stanu faktycznego stanowiącego podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego oparte jest na zaakceptowanym ustaleniu Sądu pierwszej instancji, że wnioskodawca w spornych okresach nie wykonywał pod ziemią takiej pracy górniczej, o której stanowi przepis art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. Nr 84, poz. 385). Sąd Najwyższy nie dopatrył się naruszenia zaskarżonym wyrokiem żadnego z przepisów prawa materialnego powołanych w kasacji. Sąd Apelacyjny nie tylko prawidłowo ocenił zastosowanie przez Sąd pierwszej instancji do ustalonego stanu faktycznego właściwych przepisów prawa materialnego i ich wykładnię, lecz pogłębił wywód prawny szczegółowo wyjaśniając dlaczego nie każda praca górnicza jest tą pracą, której wykonywanie uprawnia do zwiększenia emerytury pobieranej na podstawie przepisów ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz.U. Nr 40, poz. 267 ze zm.).

Wywód prawny Sądu Apelacyjnego można uzupełnić jedynie o stwierdzenie, że uznanie pracy wnioskodawcy za pracę równorzędną z pracą górniczą na podstawie art. 5 ust. 2 pkt 2 lit. a lub b ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz.U. Nr 5, poz. 32 ze zm.), nie miałyby żadnego znaczenia w sprawie, bowiem taka praca nie jest objęta dyspozycją art. 2 ust. 2 wyżej powołanej ustawy z dnia 30 czerwca 1994 r., co przeoczył wnoszący kasację. Niezrozumiałą jest też argument kasacji o potrzebie ustalenia, czy praca wnioskodawcy była pracą „zrównaną” z pracą górniczą, skoro ani w powołanej wyżej ustawie o zaopatrzeniu emerytalnym górników z dnia 1 lutego 1983 r., ani w późniejszych, zmieniających ją ustawach nie występuje pojęcie „pracy zrównanej z pracą górniczą”. Przepis art. 5 § 4 ustawy z dnia 1 lutego 1983 r. wskazujący okresy traktowane na równi z okresami pracy górniczej dotyczy wyłącznie określonej pracy wykonywanej za granicą, a więc nie ma zastosowania do wnioskodawcy.

Mając powyższe na uwadze, wobec braku usprawiedliwionych podstaw kasacyjnych, Sąd Najwyższy na podstawie art. 393¹² KPC orzekł jak w sentencji wyroku.

=====